

Aleksander Graham Bell

„Watson proszę przyjść tutaj,
pilnie Pana potrzebuję”

pierwsze słowa wypowiedziane do telefonu

10 marzec 1876

dzień narodzin przewodowej
komunikacji telefonicznej

Usługa telefonii stacjonarnej

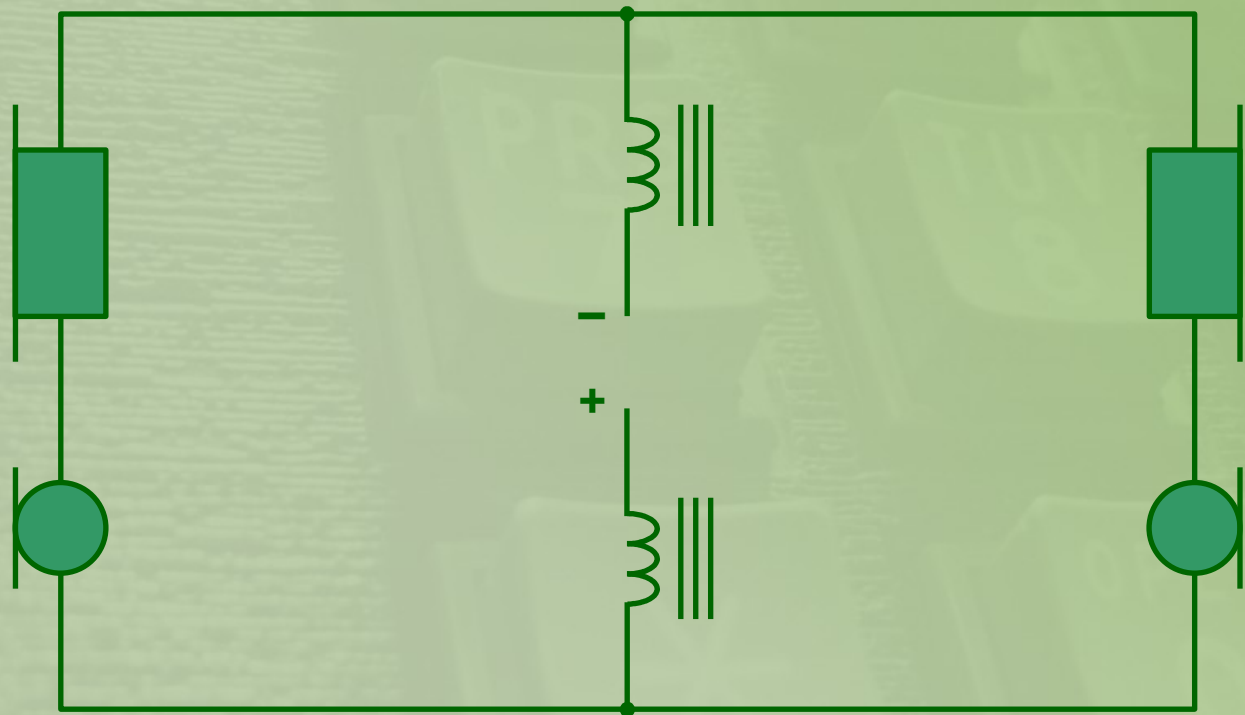
- czego oczekuje abonent?

mgr inż. Zbigniew Papuga
Stowarzyszenie Elektryków Polskich

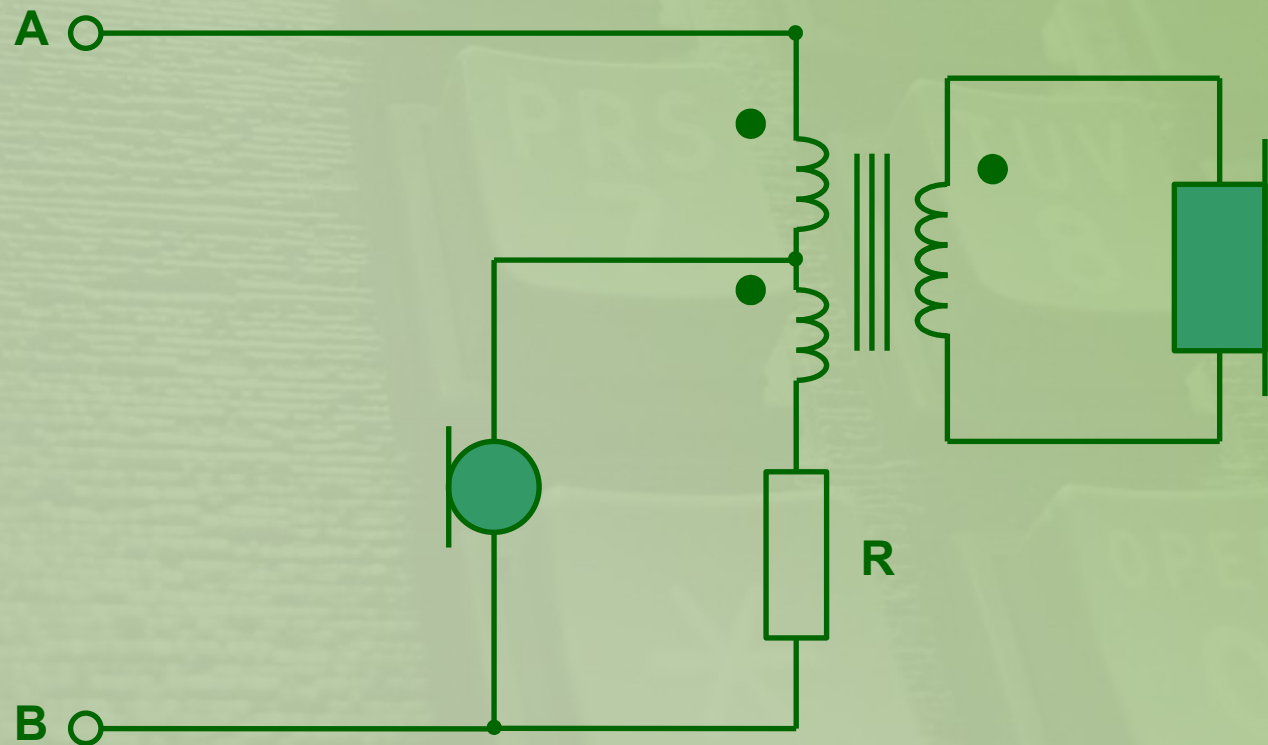
Łącze telefoniczne

➤ Najprostszy układ telefonowania CB

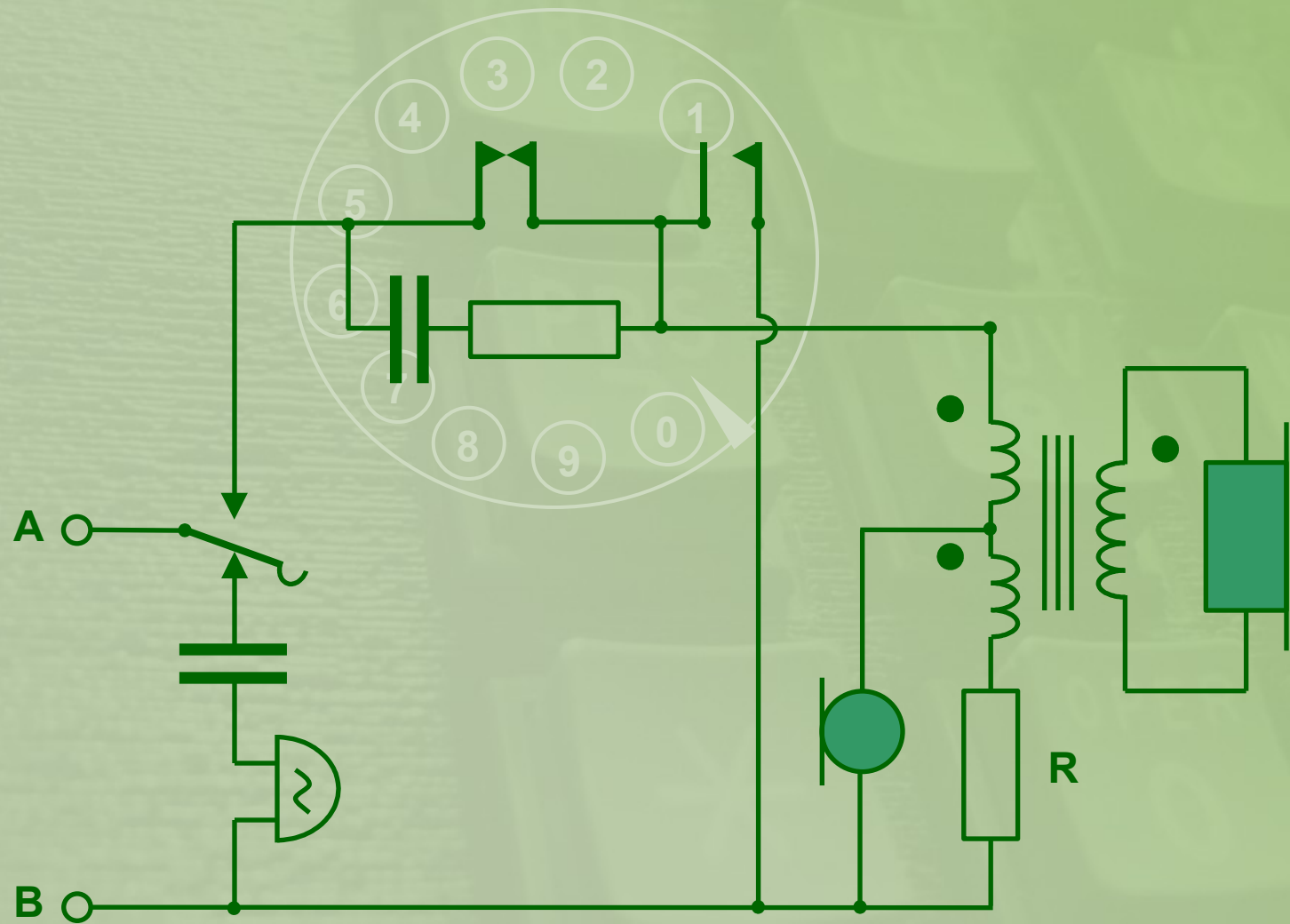

Łącze telefoniczne

➤ Układ antylokalny

Aparat telefoniczny

Klawiatura telefonu DTMF

➤ Sygnalizacja DTMF

Sygnalizacja abonencka

➤ System sygnalizacji abonenckiej

Sygnaly w przód	Sygnaly wstecz
ab. A → Centrala → ab. B	ab. A ← Centrala ← ab. B
Podniesienie słuchawki	Sygnal zgłoszenia 400Hz
Nadanie numeru ab. B impulsowo / tonowo	Zajętość 400 Hz; 0,5 s / 0,5 s
Dzwonienie 25 Hz / 70 V~	Zwrotny sygnał dzwonienia 400 Hz; 1 s / 4 s

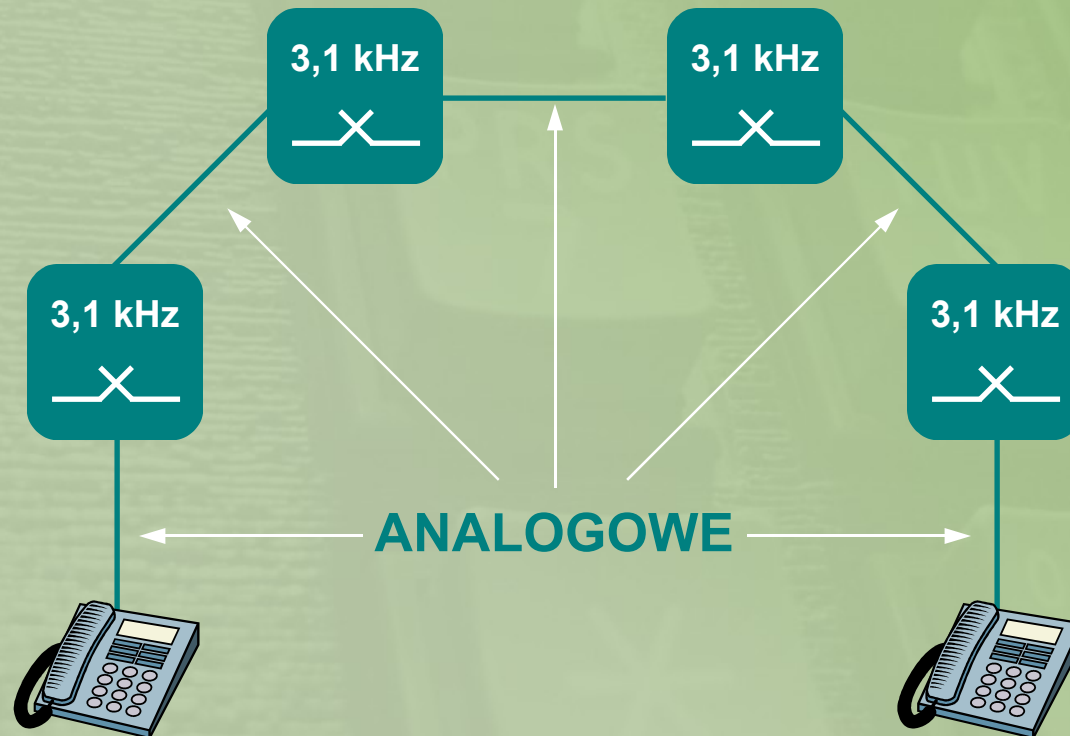
Generacje central

- **ręczne**
- **biegowe (Siemens, Strowger)**
  - ❖ sygnalizacja dekadowa
- **krzyżowe (Pentaconta, ARF102)**
  - ❖ sygnalizacja dekadowa
  - ❖ sygnalizacja R2
- **elektroniczne (ECWB, E10A)**
  - ❖ sygnalizacja dekadowa
  - ❖ sygnalizacja R2
- **cyfrowe (5ESS, S12, DGT)**
  - ❖ sygnalizacja SS7

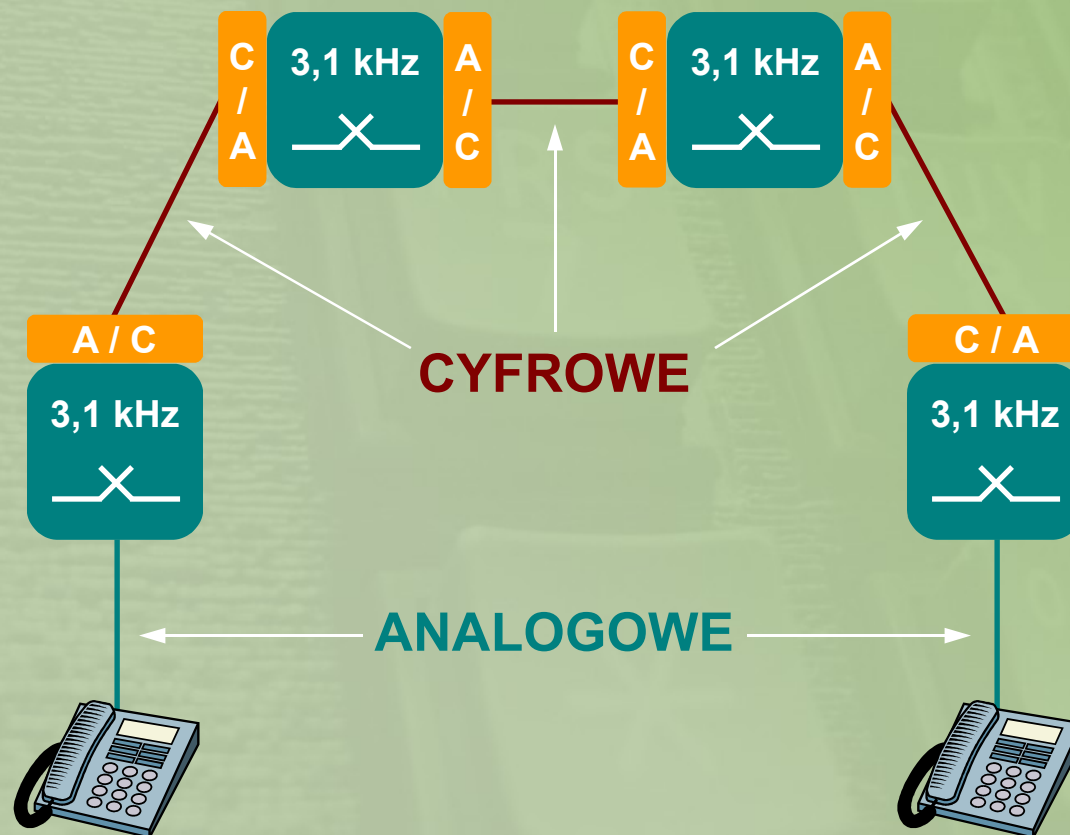
Cyfryzacja sieci

➤ Centrale i transmisja analogowa

Cyfryzacja sieci

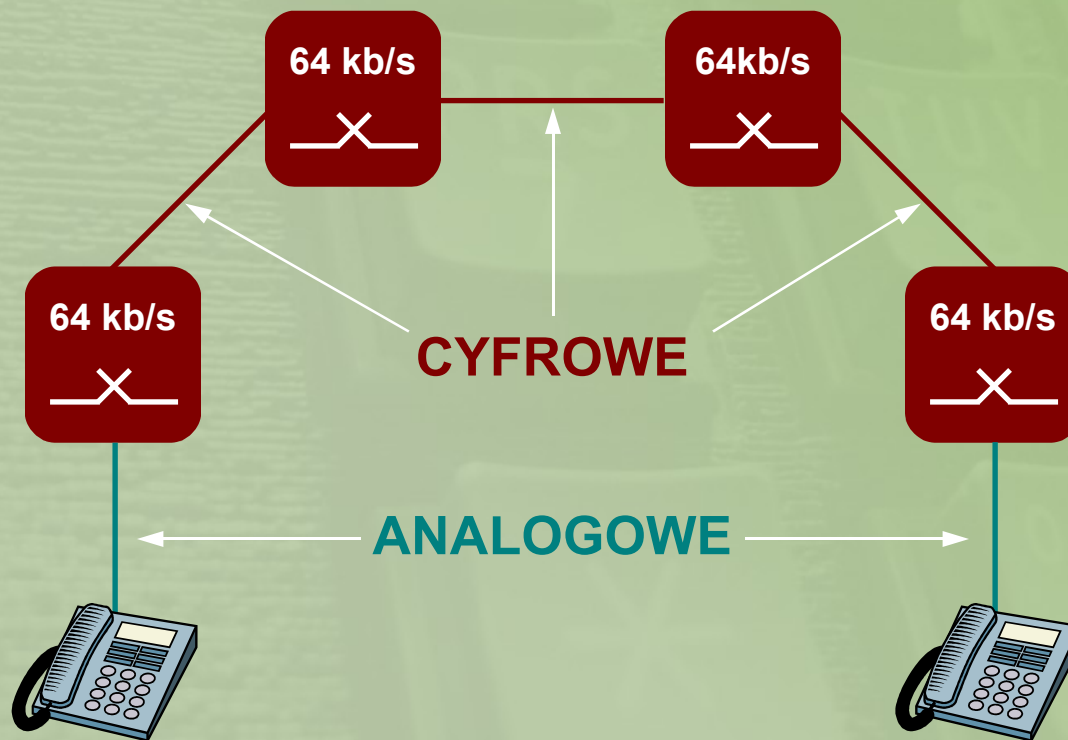
➤ Centrale analogowe, transmisja cyfrowa

Cyfryzacja sieci

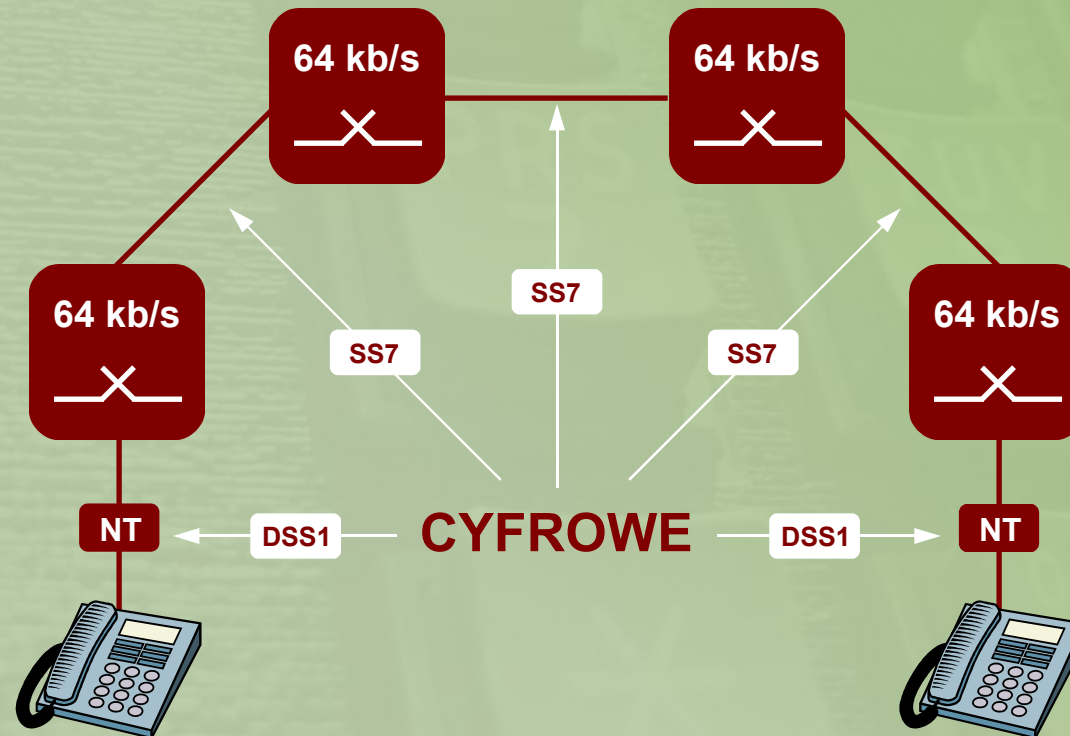
➤ Centrale i transmisja cyfrowe, sieć IDN

❖ analogowe łącza abonenckie

Cyfryzacja sieci

➤ Centrale i transmisja cyfrowe, sieć ISDN

Sygnalizacja SS7

- Jest to rozwinięty system cyfrowej sygnalizacji międzycentralowej
- Spełniający funkcje adresowe, związane z zestawianiem połączeń (przekazywaniem adresu, sygnałów dodatkowych, routingu).
- Spełniający funkcje nadzorcze, polegające na wykrywaniu zmiany stanu łącza abonenckiego (wywołanie, zgłoszenie, rozłączenie).
- Pełniący również funkcje utrzymaniowe i administracyjne (wykrywanie i informowanie o uszkodzeniu, blokadzie, niedostępności i taryfikacji).

Ruch telefoniczny - Trafik

- Jest to zjawisko o charakterze zbiorowym.
- Daje się mierzyć za pomocą obserwacji statystycznych.
- Polega na tworzeniu obwodów - zestawianiu połączeń - telefonicznych, które trwają przez pewien czas, a następnie są rozłączane.
- Pojęcia związane:
  - ❖ **źródło ruchu, odbiornik ruchu** – aparat telefoniczny
  - ❖ **strumień ruchu** – wyodrębniona część ruchu telefonicznego
  - ❖ **wiązka łączy** – zespół łączy telefonicznych obsługujących strumień ruchu

Natężenie ruchu telefonicznego

➤ Jest to podstawowa wielkość charakteryzująca ruch telefoniczny pod względem ilościowym.

➤ **Chwilowe natężenie ruchu**

Miarą chwilowego natężenia ruchu, na pewnym odcinku połączeniowym, jest ilość połączeń telefonicznych jednocześnie w danej chwili istniejących na tym odcinku.

➤ **Średnie natężenie ruchu**

Miarą średniego natężenia ruchu, w ciągu pewnego okresu obserwacji, jest średnia arytmetyczna z wartości wszystkich chwilowych natężeń ruchu, jakie istniały na danym odcinku połączeniowym we wszystkich kolejnych chwilach całego okresu obserwacji.

Natężenie ruchu telefonicznego

Godzina Największego Ruchu GNR

- ❖ Godzina Największego Ruchu – jest to okres kolejnych 60 minut w ciągu doby, podczas którego średnie natężenie ruchu jest największe.
- ❖ Zarówno okres określający GNR, jak i natężenie ruchu podczas GNR zmieniają się w poszczególnych dniach.

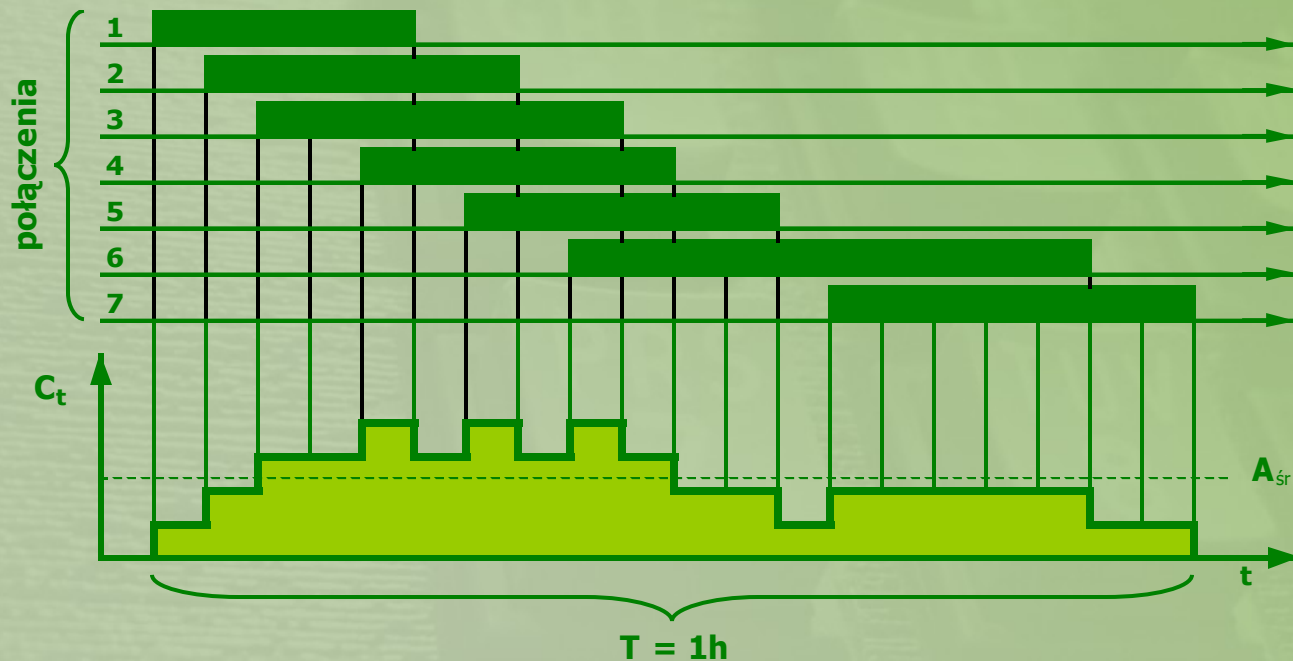

ERLANG

- ❖ Jednostką natężenia ruchu telefonicznego jest **Erlang**.
- ❖ Jeden **Erlang** odpowiada czasowi trwania jednego połączenia równemu jednej godzinie, gdy okres obserwacji wynosi również jedną godzinę.

Natężenie ruchu - przykład

$$A_{sr} = \frac{1+2+3+3+4+3+4+3+4+3+2+2+1+2+2+2+2+2+1+1}{20}$$

$$A_{sr} = \frac{47}{20} = 2,35 \text{ Erl}$$

Jednostka natężenia ruchu

➤ Interpretacja dla wiązki łączy złożonej z 7 kanałów

$$A=7 \text{ Erl}$$

oznacza to, że w danej wiązce, w każdej chwili jest **średnio** 7 łączy zajętych.

➤ Interpretacja dla pojedynczego łącza

$$a=0,1 \text{ Erl}$$

oznacza to , że łącze jest zajęte **średnio** przez 0,1 czasu obserwacji, lub że prawdopodobieństwo zajęcia łącza w dowolnej chwili wynosi 0,1.

Aktywność abonentów

➤ Teoria ruchu telekomunikacyjnego posługuje się następującymi parametrami na potrzeby wymiarowania pojemności wiązek telekomunikacyjnych:

❖ abonent „mieszkaniowy”

generuje ruch dwukierunkowy (generuje i odbiera) na poziomie 0,02 Erl

❖ abonent „biznesowy”

generuje ruch dwukierunkowy na poziomie 0,15 Erl

❖ średni ruch

średni ruch abonentów przyjmuje się na poziomie 0,06 Erl

Wiązka telekomunikacyjna

➤ Wiązka doskonała

Jest to wiązka całkowicie dostępna, to znaczy wszystkie jej łącza są całkowicie równoważne i wzajemnie zastępowalne.

➤ Straty ruchu na wiązkach

- ❖ Wiązki telekomunikacyjne projektuje się z założeniem określonego poziomu strat.
- ❖ Wiązka ma założony 1% strat, jeżeli w ciągu GNR (3600 sekund) jest niedostępna (to znaczy są zajęte wszystkie kanały) przez 36 sekund ($0,01 \times 3600$ s).
- ❖ 2% - jeżeli jest niedostępna przez 72 sekundy ($0,02 \times 3600$ s).

Straty ruchu

- Przy założeniu 1% strat ruchu na wiązce mamy zależności ruchowe, jak w poniższej tabelce:

Pojemność wiązki		Przepustowość przy 1% strat
30	1 x E1	20,4
60	2 x E1	47,1
90	3 x E1	74,7
120	4 x E1	103,0
150	5 x E1	131,6
180	6 x E1	160,4

Biznes a socjalizm

- Socjalizmem w telekomunikacji nazywamy wymiarowanie wiązek na straty poniżej 1%.
- Biznes zaczyna się dla strat większych niż 1% - jest to kwestia „odporności” abonentów na „przejściowe kłopoty”.
- Praktyka dowodzi, że przy stratach nawet 2% abonent „zachowuje spokój”.

Wzrost współczynnika strat

- Zależność wzrostu obciążalności wiązek o dwóch pojemnościach:
1 x E1 i 2 x E1.

	1% strat	3% strat	5% strat
1 x E1 30 kanałów	20,4 Erl	23,62 Erl	24,8 Erl
2 x E1 60 kanałów	47,1 Erl	51,5 Erl	54,5 Erl

Przykładowe oszacowanie wiązki

- Mamy 1000 abonentów, w tym 200 „biznesowych” i 800 „mieszkaniowych”.
- $200 \times 0,15 + 800 \times 0,02 = 30 \text{ Erl} + 16 \text{ Erl}$
- Całkowity ruch będzie wynosił **46 Erl**.
- W wiązce obsługującej ten ruch zakładamy 1% straty.
- Dla obsłużenia tego ruchu potrzebujemy **2 x E1**, to jest 60 kanałów (wiązka przenosi 47,1 Erl dla strat 1%).

Średni czas trwania rozmowy

➤ Nie każde połączenie kończy się rozmową.

➤ Przyczyny:

15 ÷ 25% - połączenia do abonentów zajętych

ok. 10% - połączenia do abonentów nieobecnych

ok. 5% - połączenia niekompletne (nieumiejętna manipulacja)

ok. 1% - połączenia nie doszłe do skutku z winy centrali

---

30 ÷ 40% - RAZEM

➤ Tylko ok. 60 ÷ 70% połączeń kończy się rozmową.

Billing

- Każda wyświadczona usługa telekomunikacyjna powinna być zapłacona.
- Proces billingu obejmuje bardzo wiele operacji:
  - ❖ rejestracja połączenia,
  - ❖ weryfikacja i unifikacja danych pochodzących z central,
  - ❖ przekazanie do systemu billingowego,
  - ❖ taryfikacja,
  - ❖ wystawienie faktury,
  - ❖ windykacja.

Billing

- Rejestracja połączenia następuje w centrali telefonicznej.
- Każdorazowo następuje generacja rekordu opisującego połączenie (tzw. **CDR**) – data i czas rozpoczęcia połączenia, czas jego trwania, numer inicjującego połączenie, numer odbierającego połączenie.
- Rekordy CDR generowane są w czasie rzeczywistym i zapisywane na właściwej systemowi komutacyjnemu pamięci masowej.
- Rekordy zapisywane są w postaci binarnej, stanowią źródło danych i są buforowane w jednym pliku do momentu wypełnienia się tegoż pliku.
- Po osiągnięciu wielkości progowej lub po zamknięciu się wyznaczonego okresu (np. koniec dnia) następuje eksport do modułu agregacji tzw. kolektora.

Billing

- Agregacja danych, czyli właściwy moduł kolektora, związany jest z modułami analiz.
- W modułach analiz następuje klasyfikacja ze względu na typy rozliczanych usług:
  - ❖ usługi pakietowej transmisji danych,
  - ❖ usługi połączeniowe, taryfikowane za czas połączenia.
- W/w elementy stanowią fundament systemu znacznie przewyższającego standardowy billing i dlatego mówimy o systemach zintegrowanych.
- SERAT2 jest klasycznym przykładem zintegrowanego systemu billingowego stosowanego w Telekomunikacji Polskiej.

Billing

SERAT2 umożliwia:

- ❖ rejestrację wszelkich kontaktów z klientem,
- ❖ wspomaganie zarządzania danymi o kliencie,
- ❖ zarządzanie liniami telefonicznymi,
- ❖ zarządzanie produktami i usługami operatora,
- ❖ zarządzanie cennikami i taryfami,
- ❖ rejestrację wniosków abonenta,
- ❖ obsługę reklamacji i uszkodzeń,
- ❖ wspomaganie zarządzania kontami klientów,
- ❖ zarządzanie płatnościami,
- ❖ wspomaganie procesu fakturowania,
- ❖ prowadzenie procesu windykacyjnego.

Ponadto w systemie jest prowadzone na bieżąco cyfrowe archiwum wszelkich dokumentów płatniczych klientów.

Billing

- Systemy bilingowe są niezwykle istotnym elementem współczesnych systemów telekomunikacyjnych, ich działanie nie sprowadza się jedynie do realizacji rozliczeń abonentów i rejestracji wolumenu ruchu.
- W połączeniu z systemami CRM systemy bilingowe stają się dziś poważnymi narzędziami rywalizacji o klienta.
- Dotychczasowa ewolucja systemów bilingowych obejmowała przede wszystkim kwestię funkcjonalności warstwy usługowej.

Billing

- Nowym wyzwaniem dla systemów billingowych są sieci oparte na protokole IP.
- Koniecznym staje się stosowanie mechanizmów dla taryfikacji usług za dostarczanie treści, za liczbę przesłanych danych, za jakość świadczonej usługi.
- Idealnym rozwiązaniem wydaje się więc system billingowy zunifikowany do obsługi różnych sieci dostępowych i usług konwergentnych.

Usługi

w nowoczesnych sieciach telekomunikacyjnych

- Cyfryzacja sieci telekomunikacyjnej, już od abonenta umożliwia znaczące jakościowo przejście od pojedynczych usług, oferowanych w sieciach analogowych do wielu udogodnień dostępnych tylko dzięki zastosowaniu Cyfrowego Systemu Sygnalizacji Abonenckiej nr 1 (DSS1).
- Przykładowe udogodnienia:
  - ❖ Prezentacja numeru własnego lub wywołującego
  - ❖ Identyfikacja numeru abonenta wywołującego
  - ❖ Blokada prezentacji numerów
  - ❖ Identyfikacja wywołań złośliwych
  - ❖ Wybieranie skrócone
  - ❖ Wielokrotne przekazywanie połączeń
  - ❖ Przenoszenie wywołań w przypadku zajętości
  - ❖ Podtrzymanie połączenia
  - ❖ Powiadomienie o połączeniu w przypadku zajętości
  - ❖ Połączenie z abonentem zajęтым
  - ❖ Połączenia trójstronne
  - ❖ Połączenia konferencyjne
  - ❖ Wywołania grupowe
  - ❖ Tworzenie zamkniętych grup abonentów
  - ❖ Sygnalizacja taryfikacji połączeń
  - ❖ Przesyłanie komunikatów
  - ❖ Zamawianie automatycznego budzenia

Dziękuję za uwagę

Usługa telefonii stacjonarnej

- czego oczekuje abonent?

mgr inż. Zbigniew Papuga
Stowarzyszenie Elektryków Polskich

